

เพลงกล่อมเด็ก (ของบัณฑิตานี)

มัลลิกา มัลลุตติ

เพลงพื้นบ้านและการละเล่นของชาวบ้านเป็นวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมีรูปแบบแตกต่างกันออกไปในแต่ละภาค โดยเฉพาะใน 4 จังหวัดภาคใต้ ซึ่งเป็นดินแดนที่มีวัฒนธรรมแบบมลายูเป็นส่วนใหญ่ มีวัฒนธรรมประเพณีที่มีเอกลักษณ์ของตนเองเช่นเดียวกับภาคอื่น ๆ ของประเทศ เพลงพื้นบ้านในแถบนี้มีทั้งเพลงที่เล่าเรื่องราวต่าง ๆ ของชาวบ้านที่จะสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่และทัศนคติของชาวพื้นเมืองในภูมิภาคนี้เป็นอย่างดี ในบรรดาเพลงพื้นบ้านนี้ เพลงกล่อมเด็กนับได้ว่าเป็นเพลงพื้นบ้านแบบหนึ่ง เพลงกล่อมเด็กนี้ นอกจากจะเป็นเพลงที่ร้องใช้คำคล้องจองกันเพื่อให้ไพเราะรื่นหูเป็นการสร้างบรรยากาศให้เด็กได้นอนหลับแล้ว เนื้อเพลงบางเพลงมีสาระที่แสดงถึงทัศนคติความนึกคิดของชาวบ้านอีกด้วย

จุดประสงค์ของเพลงกล่อมเด็กก็คือใช้กล่อมให้เด็กหลับ ให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน และเชื่อให้ความอบอุ่นทางใจแก่เด็ก เด็กจะรู้สึกว่ามีแม่ผู้คอยดูแลเอาใจใส่ป้องกันภัยให้อยู่ตลอดเวลา เนื้อหาเพลงกล่อมเด็กส่วนใหญ่จะแสดงความรักที่แม่มีต่อลูก หรือเป็นเรื่องเล่าที่มีสาระ แม้บางครั้งเป็นเรื่องที่ไร้สาระ แต่ก็แฝงความนึกคิดของผู้ร้องได้ ท่วงทำนองของเพลงมีลีลา ๆ และอ่อนโยน ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีความสุขและหลับไปด้วยความสบาย

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของเพลงกล่อมเด็กที่ร้องกันในแถบ 4 จังหวัดภาคใต้ ซึ่งอาจจัดเป็นประเภทได้ ดังนี้

1. เพลงที่แสดงความคิดความศรัทธาในศาสนา

เนื่องจากประชาชนจำนวนมากของแถบนี้นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นศาสนาที่มีหลักศรัทธาว่ามีพระเจ้าองค์เดียว คือ อัลลอฮ์ (ขอความสรรเสริญจงมีแด่พระองค์) "ละมูฮำหมัด (ขอความสันติจงมีแก่ท่าน) เป็นศาสนทูตของพระองค์ มีเพลงกล่อมเด็กเพลงหนึ่งที่ร้องกันโดยทั่วไป และเป็นที่น่าสนใจความหมายกันในบรรดาผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม คือ

1.1 ลา อิลา ฮาอิล ลออัลลอฮ์

ไม่มี พระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์

มุฮำมาจฺ ร่อซูล ลูอัลลอฮ์

มุฮำหมัดเป็นศาสนทูตของอัลลอฮ์

เนื้อเพลงเพียงเท่านี้ แต่ร้องซ้ำหลาย ๆ เที่ยวด้วยท่วงทำนองซ้ำ ๆ เนื้อร้องของเพลงนี้เอามาจากคำปฏิญาณของบรรดาศรัทธาชนมุสลิมที่จะต้องกล่าวคำนี้ ความหมายของคำปฏิญาณนี้คือ มุสลิมจะศรัทธาว่า มีพระเจ้าองค์เดียวคือ อัลลอฮ์ และมีมุฮำหมัดเป็นศาสนทูต หมายความว่า เป็นผู้นำคำสั่งสอนของพระองค์มาสอนมวลมนุษย

เพลงกล่อมเด็ก

เส้นทางไปสู่โลกแห่งนิทานของเด็กๆ

เพลงนี้สันนิษฐานว่าคงเป็นที่รู้จักกันตั้งแต่สมัยที่ศาสนาอิสลามเข้ามาเผยแพร่ในภูมิภาคนี้ และคงเป็นเพลงที่ร้องกันโดยทั่วไปในบรรดาผู้ที่ศรัทธาในอิสลาม จากเนื้อเพลงนี้ แสดงให้เห็นว่าเขานำความศรัทธาในศาสนามาสอนให้เด็กเล็ก ๆ ได้รับความรู้ด้วย เป็นการปลูกฝังความศรัทธาในศาสนาแก่นุชนตั้งแต่เยาว์ แม้ว่าเด็กเล็ก ๆ จะยังไม่เข้าใจความหมายของเพลง แต่เขาจะจดจำเนื้อร้องได้ จะเห็นได้จากเด็กเล็กวัย 2-3 ขวบ จะร้องเพลงนี้ได้คล่องโดยการจดจำเนื้อร้องจากผู้ใหญ่ แม้ว่าจะไม่รู้ความหมายลึกซึ้งเท่าผู้ใหญ่ก็ตาม

1.2 เพลงอาเนาะ นานี (ลูกน่านี)

อาเนาะ	อาเนาะ	นานี	อาดอ	ตูโย๊ะ	ออวัง
ลูก	ลูก	นานี	มี	เจ็ด	คน
ติกอ	รือราก็	อัมปัด	บือรัมปูวัน		
สวาม	ชาย	สี่	หญิง		
กอลเซ็ง	อับดุลเลาะ	อิบรอฮิม	ฟาตีเมาะ		
แยนะ	มะกลือซง	ซีตี	รอกีเยาะ		

ความหมายของเพลงนี้คือ นานี (ศาสคาบูฮาหมัด) มีลูกทั้งหมด 7 คน เป็นผู้ชาย 3 คน และผู้หญิง 4 คน คือ กอลเซ็ง อับดุลเลาะ อิบรอฮิม ฟาตีเมาะ แยนะ มะกลือซง และซีตี รอกีเยาะ

เพลงนี้เป็นการเล่าถึงจำนวนบุตรของศาสคา และชื่อบุตรทั้ง 7 คน เป็นการนำเอาเรื่องชีวิตประวัติของศาสคามาร้องเป็นเพลงกล่อมเด็ก

2. เพลงที่แสดงความอาทรของแม่ต่อลูก เช่น

อา...ตีโด	ลาแเวเว	กาเลาะ	มาดอ		
อา...ตีโด	ลาแเวเว	กาเลาะ	มาดอ	เนาะ	ตีโด
นอนซี	ลูกเอ๋ย	ดำ	นัยน์ตา	จะ	นอน
กาเลาะ	ยาแ่ง	ครึ่งะ	ยา...อาดอ	ยาแล	ยาโฮะฮ์
ดำ	อย่า	คิดถึง	มี	เดินทาง	ไกล
ไฮ	อาเนาะ	กือ จินอ	อาเลาะ	กาซุ	กือปูเตะ
ลูก		จัน	(มี)	รองเท้า	ขาว
กาเลาะ	มีนุง	อาเราะ	อาแเวเว....อา		
ดำ	คิม	เหล้า	ลูกเอ๋ย		
ฮา	ยาแ่ง	เนาะ	มีนุง	กามี	ออแร
อย่า	จะ	คิมเหล้า	เรา	คน	ซอแร
ตะเดาะ	อาเราะ	กามี	อาดอ	เนาะ	กีเรง
ไม่มี	หนทาง	เรา	มี	จะ	ผ่าก
ไฮ	มีเยาะ	กือมานีฮ์	อาแเว	ตูเปาะฮ์	กือราโมะ
น้ามัน	ของหวาน	ลูก(ท่า)	ทก(บน)	เส้นผม	
กาเลาะ	ฮาบีฮ์เดาะ	มาแก	ลาแเวเว		
ดำ	หมด	(ลูก)กิน	ลูกเอ๋ย		

อาเนาะ	กาเยาะฮ์	ลากือกือโล			
ลูก	ข้าง	ที่ตกมัน			
ไฮ...มูโละ	มานีฮ์	ลาแเวเว	กาเลาะ	กือนิงกือลือโมะ	
ปาก	หวาน	ลูกเอ๋ย	ดำ	คิ้ว	โก่ง
กาเลาะ	ซีตู	คือปะ	ไฮกามี	ตียาดอ	กือโล
ดำ	ที่นั่น	ที่	เรา	ไม่มี	หลงไหล

ความหมาย นอนเด็กลูกเอ๋ย อย่าคิดถึงเรื่องในอนาคค อย่าคิดถึงเรื่องกินเหล้า อย่าคิดถึงอุปสรรคต่างๆ ที่จะเกิดแก่ตัว นอนเด็ก นอนให้หลับ ในเวลานิทานเช่นนั้น จะไม่มีความหลง ความกังวลใดเลย

เพลงนี้เป็นการรำพันของแม่ที่กล่อมลูกให้นอนหลับโดยการตัดเรื่องกังวลใด ๆ ออกไปให้หมด เช่นกล่าวว่า อย่าคิดถึงหนทางไกลข้างหน้าที่เราจะต้องก้าวต่อไป อย่าคิดเปรียบเทียบกับคนอื่นในเรื่องการจิ้มเหล้าซึ่งเป็นข้อห้ามทางศาสนา อย่าคิดถึงเรื่องที่จะเกิดขึ้น เช่น เขาเปรียบเทียบกับข้างตกมันจะมากินน้ำมันและของหวานที่หกบนศีรษะเป็นต้น เพลงนี้เป็นการสอนให้ลูกตัดเรื่องต่างๆ รอบตัว อย่างกังวลใดเพื่อจะได้หลับอย่างเป็นสุข

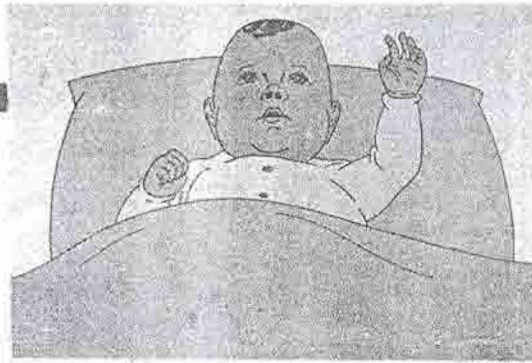
3. เพลงที่เป็นการเกี่ยวพาราฮีของหนุ่มสาว

เพลงกล่อมเด็กบางเพลงไม่ได้มีเนื้อร้องเฉพาะเรื่องของเด็ก แต่เป็นเรื่องของการเกี่ยวพาราฮี ผู้ร้องนำมาร้องในทำนองซ้ำๆ เพื่อให้ลีลาอ่อนช้อยเหมาะกับเพลงกล่อมเด็ก เช่น

อาแบ แว....

พี่เอ๋ย....

อาแย	บาลี	บูดู	ตีปาละ		
ไก่	บาทลี	ชน	ตั้ง		
อาแบ	เนาะ	ยาแล	บิลอ	เนาะ	มาซี
พี่	จะ	เดินทาง	เมื่อไร	จะ	มา
มอเยะ	ลา	อาแบเว			
บอก	เกิด	พี่เอ๋ย			
มอและ	กบ	มอและ	บิลอ	อาแบ	เนาะ
ตี		ตี	เมื่อไร	พี่	จะ
มอเยะ	กะชะปาเตาะ	อาเคะ	เนาะ	ตืออง	ปาคอ
บอก	ลักคำ (เกิด)	น้อง	จะ	พัง	จาก
อาเคะเว					
น้องเอ๋ย					
อาแย	บาลี	บูดู	ตีปาละ		
ไก่	บาทลี	ชน	ตั้ง		
อาแบ	เนาะ	บาละ	ลา	อาเคะเว...	
พี่	จะ	กลับ	(ละ)	น้องเอ๋ย	

แนว
เรื่อง
เวลา

เรื่อง

จะ	กาสู	อาแม่	ตะ	ซาปา	กือมาตี
ห้าม	กั	พี่	ไม่	ถึงแก่	ความตาย
นจะ	อาแม่	มาซี	ปูเลาะ	คะแป	
ห้ลูก		(จะ)กลับมา	อีก	บิหน้า	
	กาสู	อาแม่	เตาะ	ยาตี	
	กั	พี่	ไม่	ตาย	
จะเป็น	อาแม่	มาซี	ปูเลาะ		
งชื่อ		(จะ)กลับมา	อีก		
	อาแม่	กาเซะ	ซูโงะ	กออาเตะ	
		รัก	จวัง	คว้อง	
	อาแม่	บาละ	กออาแม่	เตาะ	มรูปอ
		กลับ(ไป)	แต่พี่	ไม่	ลืม

ปากออาเตะ
คว้อง

เพลงนี้เป็นการรำพันของหนุ่มสาวที่จะจากกัน และให้คำมั่นสัญญาว่าจะรักกันและจะกลับมาพบกัน เนื้อหาของเพลงเป็นเรื่องของการถามไถ่ว่าเมื่อไรจะกลับมา และการให้สัญญาว่าจะกลับมาแน่ เพราะความรักที่มีต่อสาว แม้ว่าเนื้อหาของเพลงจะจัดอยู่ในเรื่องการเกี่ยวพาราสี แต่การร้องในลีลาอ่อนช้อยสามารถทำให้หลับได้อย่างมีความสุขเช่นกัน

4. เพลงที่แสดงกตติของชาวบ้าน

เพลงบางเพลงซ่อนความนึกคิดของชาวบ้านไว้ในเนื้อหาของเพลงด้วย

ช่น	อูแตะ	ตรีอแบ	จาแต	มาตี	เตาะ	ตาโกะ
กั	ป่า	บิ	มา	ตาย(ก็)	ไม่	กลัว
กรานอ	ดีรี	อาเตะ	บูแก	อาแม่	ปง	บูแก
หะ	ตัว	น้อง (ก็)	ไม่ใช่	พี่	ก็	ไม่ใช่
มาตี	เตาะ	ตาโกะ	กรานา	บูตี		
ตาย	ก็	ไม่กลัว	เพราะ	บุญคุณ		

ความหมายของเพลงนี้ คือ เกิดเป็นคนแล้วต้องไม่กลัวตายเปรียบเหมือน
ไก่อ่าที่บินในป่าข้อมไม่กลัวตาย

จากเพลงนี้แสดงว่าชาวบ้านที่อยู่ในห้องที่ทุรกันดารลำบาก ซึ่งเขาเปรียบเหมือนไก่อ่าที่อยู่ในป่า เขาจะไม่กลัวความทุกข์ยาก หรือแม้แต่ความตาย

จูโอะ	จูโอะ	บาปีปรีแวง	
จิบ	จิบ	หมื่นน้ำ	
กอเยาะ	ลานะ	ยูวา	กูเละ
ปก	ลับประด	ชาย	เปลือก
ชยอ	เตาะ	ตาโกะ	
ฉัน	ไม่	กลัว	
บลากี้	อาเนาะ	ออแหม	
มีหัว	ลูก	คนอื่น	
อูแตะ	มะห้	บอเวาะ	บาละ
หนี	ทองคำ	ได้	ใช้คืน
อูแตะ	บูตี	บาเวาะ	มาตี
หนี	บุญคุณ	พา	คนตาย

ความหมายของเพลงนี้ แสดงถึงการเป็นหนี้สินซึ่งยังสามารถชดใช้กันได้ แต่การเป็นหนี้บุญคุณนั้นไม่สามารถชดใช้กันได้เลย ต้องติดตัวไปจนตาย แสดงถึงความคิดของชาวบ้านที่สำนึกถึงบุญคุณที่มีผู้ทำให้ นับเป็นความบริสุทธิ์ใจของชาวบ้าน

ตัวอย่างเพลงกล่อมเด็กเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของเพลงกล่อมเด็กที่ร้องกันในภูมิภาค 4 จังหวัดภาคใต้นี้ เพลงกล่อมเด็กมีอีกจำนวนมาก ตัวอย่างที่แสดงนี้เป็นเพลงกล่อมเด็กที่เก็บข้อมูลจากเขต อ.เมือง จ.ปัตตานี เท่านั้น เข้าใจว่าในห้องอื่นก็มีเพลงกล่อมเด็กทำนองเช่นนี้ด้วยเช่นกัน ● (กอง บ.ก. ขอขอบคุณ อาจารย์จิตติมา ระเด่นอาหมัด และพวกที่ช่วยตรวจทานแก้ไขการถอดความ)